

AFDB

The African Development Bank / Den afrikanske utviklingsbanken

1. Fakta

Type organisasjon: Multilateral finansinstitusjon

Etableringsår: 1964

Hovedkvarter: Abidjan, Elfenbenskysten, men midlertidig lokalisert i Tunis, Tunisia

Antall landkontorer: 34

Leder: Donald Kaberuka (Rwanda)

Datoer for styremøter 2013: Styret møtes ved behov, normalt en gang i uken

Norsk styreplass: I valggruppe sammen med med Danmark, Sverige, Finland og India

Antall norske ansatte: 2. Totalt antall ansatte er 2005 (per desember 2012)

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Internett: www.afdb.org

De fem største eierne i banken inkludert Norge sin plassering:

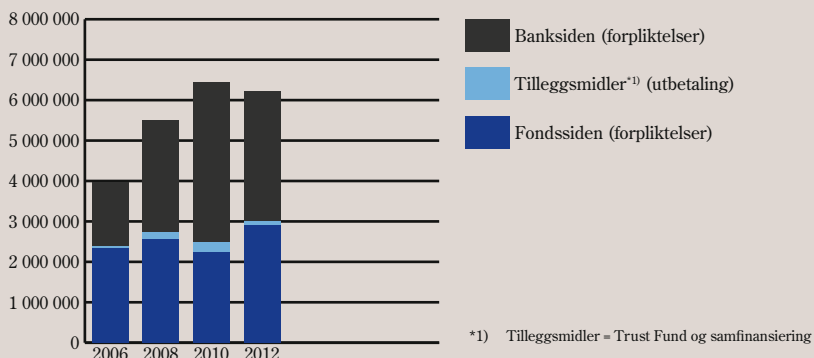
	Land	%
1	Nigeria	9,272
2	USA	6,59
3	Japan	5,492
4	Egypt	5,372
5	Sør Afrika	4,811
26	Norge	1,165

De fem største giverne av tilleggs- midler (USD) i 2012:

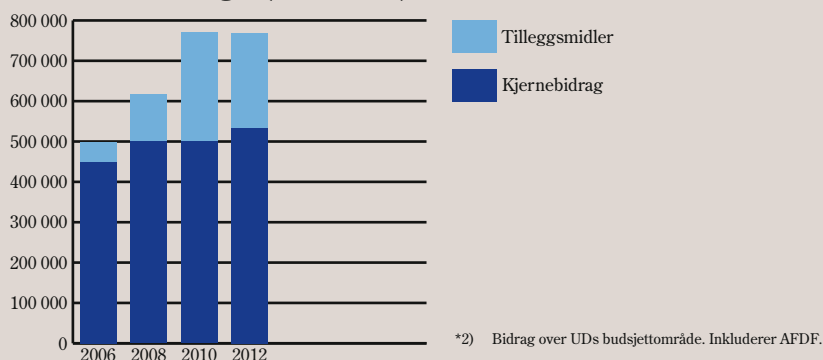
	Land	Beløp
1	Canada	36 270 840
2	Norge	28 279 328*
3	Sveits	9 682 596
4	Korea	7 991 984
5	Nederland	5 840 296

* (skyldes utbetalingene i forbindelse med klima og skog- prosjektet CBFF/KOS) SDR-USD-kurs 31.12.12: 1,53692

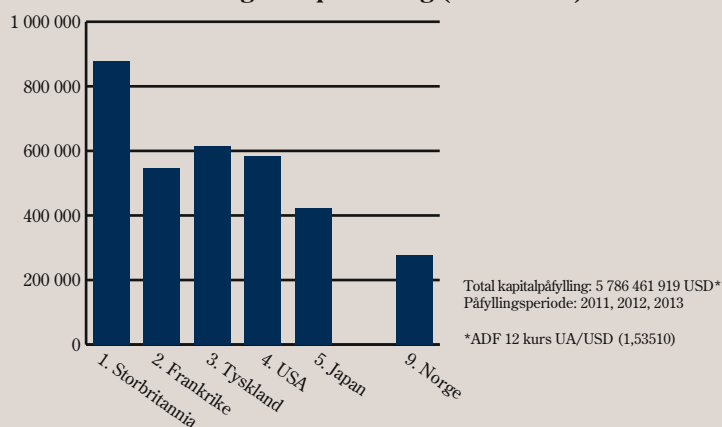
Totale ressurser (1000 USD). Inndelt i utlån, gaver.

Norske bidrag*2) (1000 NOK)

Siste påfylling til fond og de fem største giverne i 2012 inkludert Norge sin plassering (1000 USD)

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) har som formål å bidra til økonomisk og sosial utvikling i Afrika. Bankens strategi for 2013–2022 har inkluderende vekst og overgang mot grønn vekst som to hovedmål. Infrastruktur, regional integrasjon, utvikling av privat sektor, styresett og åpenhet samt yrkesfaglig opplæring og teknologi er prioriterte innsatser, med vekt på tre gjennomgående temaer: sårbare stater, jordbruk og matsikkerhet og likestilling. Nær halvparten av de 40 fattigste medlemslandene (ADF land) er kategorisert som sårbare stater. Dette gjør utviklingsagendaen særlig utfordrende.

Det afrikanske eierskapet gir Banken stor legitimitet. De afrikanske medlemslandene (54) har ca. 60 % av aksjekapitalen og stemmene i bankens styre, og ikke-regionale medlemsland (25) har ca. 40 %. Banken bistår landene med faglig rådgivning og ekspertise på områdene hvor den jobber, og har satt seg som mål å utvikle seg til en ledende kunnskapsinstitusjon i regionen gjennom økt satsing på forskning og kunnskapsformidling.

Lån og gavebistand tilbys i hovedsak gjennom to utlånsvinduer, som har hver sitt styre:

- Det ordinære utlånsvinduet, tilbyr lån til mellominntektslandene. Utlånene finansierer AfDB ved låneopptak i internasjonale kapitalmarkeder, på grunnlag av aksjekapital og tilbakebetalte lån. Ettersom AfDB har høy kredittverdighet, er betingelsene langt bedre enn det afrikanske land selv kunne ha oppnådd på kapitalmarkedet. De fem største eierne målt i andel av aksjekapitalen er Nigeria, USA, Japan, Egypt og Sør-Afrika.
- Det afrikanske utviklingsfondet (ADF), opprettet i 1972, er Afrikabankens utlånsordning for de fattigste landene i regionen. Fondet finansieres hovedsakelig gjennom bidrag fra giverland. Bidrag til fondet blir gitt gjennom påfyllinger, vanligvis hvert tredje år. Lånene er rentefrie og har avdragsfritak de første 10 årene, og de har opptil 50 års nedbetalingstid. De fem største giverne over tid har vært USA, Japan, Frankrike, Tyskland og Storbritannia. Samlet sett er de nordiske landene den største giveren til fondet etter Storbritannia.

Banken har et heltidsansatt styre med fast tilstedeværelse ved det midlertidige hovedkvarteret i Tunis. Styret møtes ukentlig og bidrar til daglig kontroll og oppfølging av bankens aktiviteter. En av de 20 styreplassene tilhører de nordiske land (minus Island) sammen med India. Styreplassen fordeles mellom de nordiske landene etter et rotasjonsprinsipp. Under årsmøtet i mai 2013 ble det besluttet at Banken skulle returnere til sitt opprinnelige hovedkvarter i Abidjan i 2014/2015.

Oppnådde resultater i 2012

Totalt ble det i 2012 gitt tilsagn om ca. 39 mrd. kr i lån, gaver og gjeldsletting, mot vel 53 mrd. kr i 2011. Nærmere 50 % gikk til infrastruktur, hvor energi er den største undersektoren. Flere investeringer innen sosial sektor og landbruk

har i tillegg en sterk infrastrukturdimensjon. Fra Bankens årlige resultatrapport fremheves bl.a. følgende resultater for perioden 2010–2012:

- 15 millioner mennesker har fått bedre tilgang til rent vann og bedre sanitære forhold gjennom 60 prosjekter fordelt på 35 land.
- 35 millioner mennesker har fått bedre tilgang til transport gjennom om lag 13 000 km hovedveier og over 5000 km sideveier, bygget eller rehabilitert gjennom støtte fra Banken.
- Energiproduksjonskapasiteten er økt med anslagsvis 1100 MW, 560 000 husholdninger er koblet til strømmettet, og over 14 000 km transmisjonslinjer bygget eller rehabilitert med støtte fra Banken. Regionale transmisjonslinjer økt med nær 600 km og støttet utvikling av regional energi nett «pools».
- Forbedret forvaltning av land- og vannressurser, anslått å ha berørt 31 millioner mennesker positivt, herunder 3 millioner husholdninger på landsbygda, bl.a. gjennom forbedring av matvaresikkerheten.
- Banken har støttet etablering av over 75 000 mindre foretak gjennom opplæring, noe som beregnes å ha ført til 66 000 nye jobber, bl.a. gjennom mikrokreditt.
- Over 600 000 flere barn er innskrevet i skolen som følge av bygging og rehabilitering av 4500 klasserom og utstyrsleveranser.
- Om lag 27 millioner mennesker har fått bedre tilgang til helsetjenester gjennom bygging av helsesentre og opplæring av helsearbeidere.
- Banken har styrket finansforvaltningen og gitt støtte til en bedre og mer åpen naturressursforvaltning, bl.a. gjennom budsjettstøtte og institusjonssamarbeid.
- Banken har bidratt med støtte til nasjonale myndigheters kontraktsforhandlinger med internasjonale selskaper, bl.a. i form av juridisk rådgivning gjennom African Legal Support Facility.

Resultatrapporteringen til midtveisgjennomgangen av Afrika-fondet i 2012 fremhevet at Banken gjennom sine investeringer i ADF-land har bidratt til å mobilisere kommersielle ressurser mellom 5 til 7 ganger investert beløp. En betydelig andel av investeringene er lokalisert i områder der behovene er størst, med høy konsentrasjon av fattige. Av prosjektene som ble avsluttet mellom 2009 og 2011, er 90 % av forventede resultater innfridd (40 av 45 indikatorene nådde målet). Støtte til skatte- og inntektsreformer i 14 land bidro til å øke skatteinntektene i disse landene fra 10,5 % av BNP i 2005 til 14,7 % i 2011.

Banken har økt sin tilstedeværelse i sårbare stater og har nå landkontorer i 11 av disse. En uavhengig evaluering av Bankens støtte til sårbare stater i perioden 2008–2011 bekrefter at støtten er relevant, og at Banken har styrket sin rolle i disse landene (se tekstboks).

Bankens støtte til regional integrasjon er i vekst og økte fra 6 % i 2000 til 15 % i 2010, hvorav en vesentlig andel (60 %) er i

Evaluering av Bankens støtte til sårbare stater

Bankens uavhengige evalueringskontor foretok i 2012 en evaluering av Bankens engasjement i sårbare stater i perioden 1999–2011. Evalueringen konkluderte at en svært betydningsfull effekt av støtten har vært Bankens bidrag til gjeldsletteoperasjoner og dermed normalisering av mottakerlandenes internasjonale relasjoner. Banken har også bidratt til betydelig resultater i form av rehabilitert infrastruktur, oppbygging av grunnleggende sosiale tjenester og kritiske reformer i offentlig finansforvaltning. Etableringen i 2008 av det addisjonelle vinduet for sårbare stater, Fragile State Facility, har bidratt til større fleksibilitet i Bankens respons og til større bevissthet om sårbare staters spesielle behov. Likevel viser evalueringen til behov for forbedringer i Bankens tilnærming, særlig når det gjelder kapasitetsbygging, nødvendigheten av å se konflikt og sårbarhet i et statsbyggingsperspektiv («fragility lens»), behovet for bedre koordinering og behovet for en mer strategisk fremfor en prosjektbasert tilnærming. Betydningen av å videreføre desentraliseringsprosessen ble også understreket. Som ledd i Bankens oppfølging har President Kaberuka etablert et panel på høyt nivå som skal gi innspill til arbeidet med en revidert strategi for Bankens engasjement i sårbare stater. Denne forventes godkjent i 2013/2014. Banken har også fulgt opp rapportens anbefaling om organisatoriske endringer.

sårbare stater. En uavhengig evaluering av Bankens regionale programmer bekreftet at støtten er relevant og gir resultater, men kom med anbefalinger til forbedringer på noen områder. Basert på anbefalingene fra evalueringen utarbeides i 2013/2014 en revidert strategi for regional integrasjon.

Mellom 2007 og 2011 er støtten til privat sektor doblet, og utgjør om lag 25 % av verdien av godkjente prosjekter i denne perioden. Ved utgangen av 2011 har Banken gitt privat sektor finansiering i 38 av 54 medlemsland. En uavhengig evaluering av Bankens støtte til privat sektor ble foretatt i 2013 og viste forbedringsbehov. En ny privat sektor policy og strategi ble

godkjent i 2013, basert på konklusjonene av evalueringen og prioriteringene i Bankens nye strategi.

I 2012 ble det utarbeidet et strategisk rammeverk for å styrke Bankens arbeid med klima. I 2011 ble 65 % av prosjektene gjennomgått med hensyn til klimaeffekt. Dette er en fremgang, men lavere enn målet på 75 %. Når det gjelder integrering av kvinner og likestilling, er nye verktøy utarbeidet, og en revidert likestillingsstrategi forventes ferdigstilt i 2013/2014. 75 % av alle nye prosjekter i 2012 har minst én kjønnsrelatert resultatindikator (over målet på 70 %).

2. Vurderinger: Resultatarbeid, effektivitet og kontroll

Organisasjonens resultatarbeid

Afrikabankens resultatrammeverk holder generelt høy standard, og resultatrapporteringen bærer preg av gode resultatfaglige resonnementer. Det fokuseres på systematisk bruk av grunnlagsdata og standardiserte indikatorer. Den årlige resultatrapporten gir informasjon om resultatoppnåelse på fire nivåer, basert på i alt 120 indikatorer. Det kan pekes på svakheter ved at årsakssammenheng mellom «outputs» av programmer og prosjekter og resultatene på høyere nivå i resultatrammeverket (utviklingen i regionen) ikke er tydeliggjort. Banken er likevel på rett vei når det gjelder resultatrammeverket og innsatsen for å fremme og konsolidere en bedre resultatkultur.

I løpet av høsten 2013 revideres resultatrammeverket for å reflektere målene i Bankens nye 10-årsstrategi. Det legges bl.a. opp til en styrking av bruken av kjønnsaggregererte data. Resultatmatrisen i kommende landstrategier vil også bli oppdatert. Tematiske gjennomganger av Bankens støtte til styresett, regional integrasjon, sårbare stater og av utvalgte landinnsatser (Rwanda) har i 2012 supplert den årlige resultatrapporten.

Systemer for planlegging og budsjettering

Strategisk planlegging utføres gjennom rullerende budsjetter og planer, basert på overordnet strategi og styringssignaler. Styret godkjenner årlig arbeidsprogram og budsjetter. Det er

forbedringspotensial når det gjelder å dokumentere sammenheng mellom ressursbruk og resultater. Ressursallokering til mottakerlandene skjer årlig etter vurdering av blant annet tidligere resultatoppnåelse, gjennomføringskapasitet, behov og gjeldsnivå. Det er et klart «performance»-element i ressursallokeringssystemet. Det er basert på fremdrift i forhold til gitte kriterier som fremmer økonomisk vekst og fattigdomsreduksjon. Et land som gjør det bra i forhold til disse kriteriene, får gjennomgående høyere ressurstildeling.

Kontroll og antikorrupsjon

Mopan (2012) gir AfDB gode skussmål når det gjelder ekstern og intern revisjon samt antikorrupsjon. Banken har velfungerende kontrollfunksjoner med transparent rapportering og et robust system for finansiell kontroll. Revisjonskontoret rapporterer direkte til Presidenten og styret med årlige rapporter om revisjonsvirksomheten og Bankens oppfølging. Revisjonskontoret har ingen egen øremerket budsjettlinje for intern revisjon. Budsjettet ligger under presidentskapets budsjett. AfDBs interne revisjonsrapporter er ikke offentlig tilgjengelige, men Banken har etablert regelverk og prosedyrer som er i tråd med standarder for intern revisjon, noe som bl.a. bekreftes av Mopan (2012).

Institusjonsbygging og nasjonalt eierskap

AfDBs sterke afrikanske eierskap bidrar til at den samarbeider tett med nasjonale myndigheter og regionale

institusjoner. Landprogram og tiltak samsvarer generelt godt med landenes og regionale organisasjoners prioriteringer, og resultatindikatorer hentes fra nasjonale og regionale strategier. Evaluering av Bankens policybaserte utlånsprogrammer (1999–2009) viser at omfanget av betingelser knyttet til utlån er redusert over tid. Parallelle prosjektenheter satt opp av Banken for å gjennomføre prosjekter er redusert fra 113 til 38, og bruk av nasjonale systemer er økt fra 39 % til 50 %.

Mopan (2012) peker likevel på et forbedringspotensial når det gjelder bruk av nasjonale systemer, men viser samtidig til at Banken vektlegger håndtering av risiko i land hvor korrupsjon er utbredt. Det må tas med i vurderingen at nesten halvparten av lavinntektslandene som Banken opererer i, defineres som sårbare. Graden av samarbeid med andre utviklingsaktører varierer. Banken kan bli flinkere til å involvere lokale aktører, særlig kvinner og marginaliserte grupper. Et nytt rammeverk for økt engasjement med sivilsamfunnsorganisasjoner ble godkjent i 2012, og Bankens strategi for 2013–2022 vektlegger bredere partnerskap.

3. Norsk politikk overfor AfDB

Bankens strategi 2013–2022 med inkluderende og grønn vekst som hovedmål harmonerer godt med Stortingsmelding 25 (2012–2013) «Dele for å skape». Fokus fremover blir å sikre god oppfølging og resultatrapportering, herunder bruk av mest mulig dekkende og nyttige indikatorer.

Gjennom nordisk samarbeid og alliansebygging arbeider Norge for:

- at AfDBs overordnede målsetting om mer inkluderende og grønnere vekst blir integrert i alle bankens prosjekter og programmer og i dialogen med mottakerlandene.
- at AfDBs i sin operasjonalisering av inkluderende vekst legger vekt på fattigdomsreduksjon og fordelingspolitikk, inkludert dialog om skatt som verktøy i fordelingspolitikken og arbeid mot ulovlig kapitalflyt, og at dette avspeiles i resultatrammeverk og rapportering.

Lærings- og endringsvilje

Banken har fortsatt et stykke igjen når det gjelder tilpasset faglig støtte, bredere partnerskap, kapasitetsbygging og koordinerte innsatser sammen med andre givere. Banken står overfor kapasitetsutfordringer når det gjelder å håndtere et omfattende arbeidsprogram i krevende og svært sammensatte landkontekster. Det pekes ofte på at Banken har tidkrevende prosedyrer og mangelfull delegering av beslutninger, men pågående reformer, ikke minst desentralisering og økte delegeringsfullmakter, kan vise til positive resultater. Mopan (2012) vurderer systemet for oppfølging av Bankens uavhengige evalueringsfunksjon som tilfredsstillende, men viste også til at det er rom for mer systematisert oppfølging. Evalueringskontoret foretok i 2012 en selvevaluering, gjennomført av en uavhengig konsulent. Rapporten pekte på behovet for å styrke lærings- og evalueringskulturen på tvers av organisasjonen, og i regionale medlemsland. Som en oppfølging av gjennomgangen er det utarbeidet en revidert evalueringspolicy (2013–2017).

- at AfDBs arbeid med tverrgående tema som sårbare stater, miljø/klima, kvinner og likestilling samt kapasitetsbygging styrkes.
- at reformarbeidet for bedre resultatstyring, læring og effektiv forvaltning videreføres, med fokus på anti-korrupsjon, åpenhet og god personalpolitikk.

Hovedvekt legges på kjernestøtte gjennom støtte til Afrika-fondet, som retter seg mot de 40 fattigste landene. Fortsatt konsentrasjon om kjerneoppgaver og et langsiktig perspektiv er viktig. Tett og god koordinering i valggruppen vektlegges. Samfinansiering i form av øremerket addisjonell støtte bør begrenses til et fåtall områder av strategisk betydning, som styresett og antikorrupsjon, likestilling og klima.

Utenriksdepartementet
Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo
Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse: sbf-fn@mfa.no. Profilarlene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

UTENRIKSDEPARTEMENTET